

Discurs procuror șef DNA - Bilanț 2013

Distinși invitați,
Dragi colegi,

Bine ați venit la prezentarea Raportului de Activitate al Direcției Naționale Anticorupție pe anul 2013.

La bilanțul de astăzi participă, alături de invitați de la instituțiile statului cu care colaborăm, procurorii cu funcții de conducere din structura centrală și teritorială ai direcției, precum și procurori, polițiști și specialiști din cadrul DNA.

2013 a fost un an dificil pentru DNA fiind caracterizat de provocări organizatorice, legislative și presiuni publice.

A fost desemnată o nouă echipă managerială la nivelul structurii centrale și au fost numiți noi procurori șefi la nivelul unor structuri teritoriale.

A fost modificată semnificativ competența direcției și au fost adoptate acte normative importante, care au schimbat regimul instrumentelor investigative folosite în anchetele anticorupție.

Totodată, a fost anul în care presiunile publice la adresa procurorilor au înregistrat un trend puternic ascendent. Este încurajator însă, că această situație a determinat o reacție fără precedent a societății civile și a observatorilor internaționali.

DNA este considerată un model de bune practici la nivel european, iar acest standard demonstrează că este o instituție matură și își îndeplinește rolul independent de provocările de moment.

Anul 2013 a demonstrat că cea mai importantă resursă a Direcției Naționale Anticorupție este cea umană.

Consolidarea unui corp de procurori și polițiști cu experiență în finalizarea investigațiilor complexe și pregătiți să reziste unor presiuni unice pentru sistemul judiciar reprezintă cea mai importantă realizare pe care trebuie să o marcăm astăzi.

Menținerea acestei culturi instituționale reprezintă o condiție esențială pentru a asigura în continuare eficiența luptei anticorupție.

Datele statistice confirmă eficiența activității DNA precum și faptul că resursele investigative sunt canalizate către cauzele de corupție la nivel înalt cu finalitate judiciară.

Astfel, cei 82 de procurori care au desfășurat activități de urmărire penală în cursul anului 2013 au avut de soluționat peste 7.900 cauze, un număr impresionant având în vedere complexitatea dosarelor care intră în competența direcției. În medie, un procuror a efectuat urmărire penală în aproape 100 de cauze, un volum dificil de gestionat, mai ales atunci când avem în vedere natura acestor dosare.

Au fost trimiși în judecată peste 1.000 de inculpați, cu o treime mai mult decât în anul anterior. Au fost arestate preventiv 155 de persoane, ceea ce reprezintă nu doar o creștere similară raportat la anul 2012, ci și un indicator pentru gravitatea faptelor cercetate.

În anul 2013 a crescut semnificativ și numărul rechizitoriilor, fiind întocmite 270

de rechizitorii, ceea ce arată preocuparea procurorilor pentru soluționarea cu precădere a cauzelor cu finalitate judiciară.

În aceste cauze s-a reținut săvârșirea a peste 1.200 de infracțiuni de corupție, asimilate sau în legătură cu corupția, dar și a 129 de infracțiuni de evaziune fiscală, 524 de infracțiuni de înșelăciune, 22 de spălare a banilor și 46 de infracțiuni de constituire a unui grup infracțional organizat.

49 dintre inculpați sunt persoane juridice, iar peste 300 dintre persoanele trimise în judecată au ocupat funcții de demnitate publică, de conducere sau de control. Astfel, au fost trimiși în judecată:

- 6 miniștrii și parlamentari,
- 5 președinți și vicepreședinți de consilii județene,-
- 34 de primari și viceprimari,
- 25 de magistrați (dintre care doi membri C.S.M.),
- 19 avocați,
- 10 directori de companii naționale
- și 22 de directori din alte instituții publice.

Aceste cifre confirmă că activitatea DNA a vizat multitudinea domeniilor în care se manifestă corupția la nivel înalt, lucru remarcat în mod constant de evaluările realizate de experții străini cu privire la activitatea direcției. Complexitatea cauzelor finalizate prin rechizitoriu e relevantă și de valoarea prejudiciului produs prin aceste fapte, care a fost de aproape 250 de milioane de euro.

O realizare importantă în 2013 este reprezentată de faptul că procurorii DNA au dispus măsuri asigurătorii asupra unor bunuri în valoare de peste un miliard și jumătate de lei, bani cu care s-ar putea asigura, spre exemplu, un sfert din întregul buget al Ministerului Sănătății în măsura în care ar fi recuperați efectiv. Totodată, DNA este prima structură de parchet care a aplicat confiscarea extinsă, fiind pronunțată în acest an și o soluție definitivă de către Înalta Curte de Casație și Justiție prin care s-au confiscat în favoarea statului bunuri imobile aparținând unor inculpați trimiși în judecată pentru corupție.

Analizele efectuate au indicat că, în prezent, organele fiscale nu reușesc să recupereze decât un procent neînsemnat din sumele confiscate prin hotărâri definitive. Din această perspectivă, este extrem de importantă întărirea capacității de recuperare a bunurilor obținute prin infracțiuni.

În condițiile în care cele mai importante sume cu privire la care s-a dispus confiscarea provin din cauzele instrumentate de DNA am propus Ministrului Justiției suplimentarea numărului de polițiști în cadrul direcției. Resursele umane existente nu acoperă nevoile investigative, iar costurile pe care le presupune această măsură ar fi acoperite prin veniturile suplimentare aduse la buget din confiscarea bunurilor rezultate prin infracțiuni.

O evoluție semnificativă și care trebuie remarcată ține de ponderea importantă pe care au avut-o în cursul anului 2013 dosarele privind achizițiile publice în instituțiile și companiile de stat.

Au fost identificate numeroase fapte de corupție care urmăreau influențarea procedurilor de achiziție pentru a acapara resursele publice în interesul unor grupări compuse din oameni de afaceri aflați, uneori, în legătură cu decidenți

politici.

A fost extrem de important că în unele din aceste situații am primit informații în timp real și am putut evita producerea unor prejudicii de sute de milioane de euro. Într-un singur dosar, privind o companie cu capital majoritar de stat, intervenția procurorilor DNA a preîntâmpinat producerea unui prejudiciu de peste 175 milioane de lei, mai mult decât dublul întregului buget al DNA.

Tipologia faptelor cercetate arată că domeniul achizițiilor publice este în continuare expus corupției și că există situații în care atribuirea fiecărui contract este condiționată de plata unor sume de bani mascate prin înțelegeri frauduloase sau interese nepatrimoniale.

Considerăm că este necesară o abordare strategică în care instrumentele represive să se combine cu cele preventive. Analizarea tipologiilor de comitere a faptelor pentru care deja există hotărâri de condamnare definitivă poate duce la reformarea instituțiilor, a cadrului de organizare și funcționare al acestora, precum și a procedurilor utilizate pentru a se elimina cât mai mult subiectivismul funcționarilor.

Totodată, este necesar un schimb de informații în timp real între toate instituțiile care verifică respectarea legii în procedurile de achiziții publice. O cooperare mai strânsă cu sectorul privat poate duce la creșterea încrederii investitorilor corecți în a semnală eventuale fapte de corupție.

Soluțiile pronunțate de instanțe în cursul anului 2013 au confirmat caracterul obiectiv și profesionist al cauzelor instrumentate de DNA. Un număr de 1.051 inculpați au fost condamnați definitiv, ceea ce reprezintă o creștere cu 41% comparativ cu anul 2012.

În același interval, a scăzut semnificativ numărul soluțiilor de achitare pe temeuri de fond. Doar 7 inculpați din 100 trimiși în judecată au fost achitați în anul 2013. Atât experții Băncii Mondiale care au realizat evaluarea sistemului judiciar român, cât și cei ai Comisiei Europene care au întocmit Raportul anticorupție al Uniunii Europene, au remarcat procentul scăzut de achitări al DNA raportat la natura complexă a cauzelor care intră în competența direcției.

Din perspectiva caracterului disuasiv al pedepselor aplicate, mai puțin de un sfert dintre persoanele condamnate execută pedepsele în penitenciar, și în mai mult de jumătate din cazuri au fost reținute circumstanțe atenuante. Este semnificativ faptul că 139 de inculpați și-au recunoscut vinovăția în fața instanței și au fost judecați în baza procedurii simplificate, ceea ce s-a reflectat și în pedepsele aplicate acestor persoane.

În același timp, trebuie remarcat, că în cauzele de înaltă corupție sau care au produs prejudicii importante, pedepsele sunt din ce în ce mai severe, fiind aplicate 63 de pedepse mai mari de 5 ani de închisoare.

O componentă importantă o reprezintă celeritatea instrumentării și soluționării dosarelor lucrate la nivelul DNA.

Durata urmăririi penale a fost mai mică de 1 an și 6 luni pentru aproape 85% din inculpații condamnați. Cea mai rapidă investigație a fost finalizată în 4 zile într-o cauză privind fraude cu fonduri europene. Totodată, urmărirea penală a fost finalizată în doar 30 de zile într-o cauză ce a avut ca obiect fapte de corupție privind suma de 1,4 milioane euro și un potențial prejudiciu de 263 milioane euro.

Durata judecării cauzelor până la rămânerea definitivă a hotărârii a fost mai mică de 5 ani în aproximativ jumătate din dosare. Cea mai rapidă judecată a fost de 3 luni întrucât inculpații și-au recunoscut vinovăția, iar cea mai lungă de 10 ani, într-o cauză cu 41 de inculpați privind fraude în domeniul bancar.

Dacă unele vulnerabilități în activitate pot fi depășite prin măsuri organizatorice, prin pregătire profesională sau prin completarea resurselor umane, pentru altele sunt necesare modificări legislative.

Din această perspectivă, cea mai importantă modificare intervenită în cursul anului 2013 a fost Ordonanța de urgență a Guvernului nr.63, prin care, la propunerea DNA au fost scoase din competența acestei structuri investigarea cazurilor de înșelăciune, evaziune fiscală și a celor prevăzute în Codul Vamal al României cu prejudicii peste un milion de euro. Propunerea s-a întemeiat pe analize care au arătat că includerea lor în competența acestei structuri a dus la supraîncărcarea instituției, cu consecințe negative asupra celerității soluționării cauzelor. Mai mult, distincția arbitrară între cauze de aceeași natură în funcție de valoarea prejudiciului, îngreuna stabilirea organului judiciar competent, ceea ce a făcut ca declinările către alte unități de parchet să reprezinte mai mult de o treime din totalul soluțiilor pronunțate în aceste cauze.

Adoptarea legilor de punere în aplicare a noilor coduri a determinat formularea unor propuneri de armonizare a unor dispoziții pentru evitarea aplicării neunitare a normelor penale sau interpretări diferite a unor dispoziții. Am plecat de la premisa că divergențele de opinii nu trebuie să blocheze soluționarea rapidă a problemelor sistemului, iar elaborarea politicii penale trebuie făcută cu implicarea celor ce sunt chemați ulterior să aplice legea, pentru ca aceasta să fie durabilă și accesibilă.

Dincolo de datele statistice prezentate, trebuie remarcat modul în care publicul și experții s-au raportat la activitatea DNA.

Eurobarometrul publicat la începutul acestui an arată că 34% dintre români consideră că există suficiente investigații de succes în materia infracțiunilor de corupție, în timp ce media europeană este de 26%. Totodată, România are cea mai mare creștere din UE la acest indicator în raport cu anul 2011, ceea ce demonstrează că publicul percepe și apreciază activitatea sistemului judiciar în acest domeniu. Această încredere în eficiența sistemului este resimțită și în activitatea de zi cu zi a direcției, în care vedem din ce în ce mai multe persoane care denunță faptele de corupție despre care au cunoștință.

Totodată, caracterul eficient și obiectiv al anchetelor efectuate de procurorii DNA a fost remarcat atât în Rapoartele MCV, dar și în Raportul anticorupție al Uniunii Europene, în care DNA este prezentată ca unul dintre cele 5 exemple de bune practici la nivelul întregii uniuni, fiind menționat atât numărul mare de inculpați trimiși în judecată, cât și procentajul remarcabil de condamnări dispuse de instanțe.

O altă caracteristică a anului 2013 a fost eficiența cooperării cu principalele instituții partenere. Singura posibilitate de a oferi un răspuns eficient fenomenului infracțional este dialogul între toți cei implicați și identificarea de soluții comune.

Suntem conștienți că doar prin contribuția egală a partenerilor instituționali se poate realiza un act de justiție eficient.

DNA reprezintă o formulă de succes în cadrul reformei sistemului judiciar din România și constituie un bun exemplu pentru instituții similare din statele europene, astfel că una dintre provocările anului 2014 este menținerea stabilității instituționale și a independenței structurii.

Aplicarea noilor coduri, presupune continuarea pregătirii profesionale comune cu instanțele în vederea constituirii unei practici judiciare uniforme, precum și asigurarea resurselor materiale și umane necesare.

Creșterea gradului de recuperare a creanțelor provenite din infracțiuni reprezintă o prioritate a DNA, fiind și un obiectiv specific asumat de statul român prin Strategia Națională Anticorupție 2012 – 2015, astfel că este importantă finalizarea proiectului de constituire a unei structuri de recuperare a prejudiciilor.

Totodată, acest obiectiv se regăsește în recomandările formulate de Comisia Europeană în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare. Nu în ultimul rând, sumele confiscate reprezintă o sursă semnificativă de venituri publice, un element care nu poate fi ignorat în contextul național de echilibrare a bugetului.

Trebuie ca obiectivele deja stabilite – calitate, operativitate, eficiență, responsabilitate, echilibrarea încărcăturii de dosare prin instrumente manageriale, transparența și dezvoltarea relației cu presa să rămână în continuare priorități. Dincolo de continuarea instrumentării dosarelor de corupție la nivel înalt, în anul 2014 prioritățile vor viza și cauzele având ca obiect procedurile ilegale în domeniul achizițiilor publice, utilizarea frauduloasă a fondurilor europene, corupția în mediul de afaceri și în sistemul de justiție, cu accent pe recuperarea prejudiciilor și confiscarea extinsă.

Stimați invitați, vă mulțumim pentru că sunteți alături de noi și pentru colaborarea profesională deosebită din acest an. Ne dorim continuarea dialogului instituțional pentru a reuși împreună asigurarea unui act de justiție corect, echilibrat și modern, centrat pe disuasiune și recuperarea prejudiciului. Infracțiunile de corupție prezintă în anumite situații elemente transfrontaliere și ne dorim o bună cooperare internațională cu structuri similare din cadrul altor state. În acest sens, aș vrea să mulțumesc diplomaților acreditați la București din cadrul ambasadelor cu care am colaborat pentru sprijinul oferit în realizarea proiectelor la care DNA a fost partener și pentru schimbul eficient de informații.

În final, vă rog să-mi permiteți să adresez un mesaj colegilor mei din DNA, Dragi colegi,

Știu că în spatele realizărilor pe care le-am prezentat astăzi este munca onestă și dificilă pe care o faceți zilnic în ciuda condițiilor, uneori, foarte grele. Am parcurs un an dificil în care am reușit împreună să dovedim că DNA este o instituție profesionistă, activă și consecventă.

O instituție curajoasă, pentru că am atins prin investigațiile noastre zone care păreau intangibile și am anchetat persoane care păreau că sunt imune în fața legii.

Deși am fost acuzați de multe ori că am făcut dosare la comandă politică, soluțiile instanțelor de judecată au demonstrat că faptele s-au bazat pe probe solide și nu pe infracțiuni inventate unor persoane. Justiția a demonstrat că nu poate fi ignorată, ceea ce i-a neliniștit pe cei obișnuiți cu o altfel de abordare. Atacurile din ultima perioadă la adresa justiției și presiunile la care este supus periodic sistemul

judiciar din exterior, reprezintă în fapt o măsură a succesului acestuia.

Îmi doresc ca dificultățile și reușitele noastre să fie cunoscute și înțelese și la nivelul societății românești, pentru că, în fond, ne dedicăm activitatea, pentru echilibrul și reformarea statului de drept.

Vă mulțumesc pentru întreaga activitate din acest an și apreciez efortul constant și continuu pe care l-ați făcut.

Dumneavoastră, dragi colegi, prin munca pe care o faceți, sunteți cel mai important capital al instituției noastre.

Vă mulțumesc pentru atenție.

LUMEA JUSTITIEI.RO